

LUPȚA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. nr. 5/b I.
Insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

„Cazuri“.

(Pl.) „Cazurile“ deputaților naționaliști sunt la ordinea zilei în parlamentul Ungariei. „Cazul Vaida“, de parte de a fi rezolvit provoacă și va provoca tot mai multe complicații. „Cazul Goldiș“ dovedește la evidență că avem de a face cu un sistem, cu o conspirație astută și mârșavă a forței brutale în contra forței dreptului. Deputații naționaliști au atras asupra lor ura neîmpăcată a socialiștilor fără căpătiiu nu numai prin lupta lor cinstită și neînduplecată ci mai mult chiar prin puterea intelectuală înaltă ce au dovedit-o. Partidele maghiare și în deosebi kossuthiștii s'au convins, că au de a face cu adversari politici, cari le sunt superiori. Neputința de a birui cu armele minții și ale dreptății, i-a înduplecat pe imbecilii parlamentului să opună forța brutală forței intelectuale. Brutalizarea lui Vaida a fost primul pas, brutalizarea lui Goldiș al doilea. Vor urma pe rând și în contra celorlalți naționaliști, atacuri tot mai grave.

Intrebarea este: ce a putut și ce va putea în viitor să facă unicul partid al deputaților noștri în contra ostracismului și desfrâului fără de lege care a devenit astăzi, în parlament, mai puternic decât cinstea și dreptul. Pot ei să răspundă forței brachiale, cu forță brachială? Să ne dăm seamă de împrejurările reale. Dintre 25 de deputați 2 sunt în pușcărie, patru sunt preoți, patru sunt oameni înaintați în vîrstă, trei sunt de prezent bolnavi, sîrbii radicali manifestează o rezervă circumspectă. Rămân astfel disponibili nouă inși. Vorba este însă, că nici chiar 25 de atleți nu ar fi suficienți pentru a putea întreprinde un războiu parlamentar cu pumnii, în contra coaliției. Să se înarmeze cu revolvere spre a provoca un măcel constituțional, ar fi pe cât de absurd, pe atât de periculos. Căci trebuie să-și dea seamă deputații noștri de situația ce s'ar crea pentru partidele și națiunile lor, afară de parlament. Ori că ar rămânea gloatele desmoștenite pasive, în fața terorismului sîngerous, în fața căruia ar sucomba deputații, cari duc lupta pentru drepturile obștei, ori că ar răspunde cu pumnul și cu vărsări de sânge insultelor sîngerouse ce le-ar suferi deputații lor. Eventualitatea primă ar fi o rușine

fără seamă pentru neamurile asuprite ale Ungariei.

A doua ar însemna un desastru catastrofal. — Toate semnele indică intenția guvernului și a parlamentului de a provoca prin brutalizarea deputaților naționaliști, *popoarele* nemaghiare, de a le ațâța până la gradul, când în locul cumpănirii calme păsește pe tărâmul arenei politice pasiunea și ura născute din des-nădejde.

Mănecînd din aceste considerații, deputații noștri, dîndu-și seamă de situația reală atât a forțelor lor fizice, cât și a relațiilor și conjuncturilor politice din Ungaria, Austria și din străinătate, au hotărât dela început a nu se lăsa abătuți de pe calea legalității, de a nu abandona baza de drept de a nu sancționa prin acceptarea bazei ilegale a pumnului, pe care stă Camera Ungariei, dreptul brachial, pe contul dreptului constituțional.

Vorbirea lui Maniu i-a creat guvernului și parlamentului o situație mult mai grea decât partidului naționalist aruncarea afară a lui Vaida. Enunțatiunile prezidentului Iusth au dovedit întregii lumi civilizate, că heghemonia oligarchiei maghiare numai cu mijloace ilegale și cu forță brutală se poate susține. Când arătăm străinătății, în trecut, infamiile guvernării, administrației, justiției maghiare, nu găseam crezămînt, căci faptele reale, crude, făceau impresia unor senzații născocite de o fantasmă bolnavă. De când cu „cazul Vaida“ nu se mai găsește om în lume, care să nu-și țină pe oligarhii maghiari capabili de orice faptă criminală. Oamenii aceștia orbiți de pasiunea șovinismului grandoman, au dovedit că își urăsc mai mult contrarii politici, decât își iubesc și își respectează constituția și parlamentul.

Ori cât ar falsifica și ar întortochia comisia de imunitate, adevărul în aprecierea și judecarea lincherii politice alui Vaida, blamați și desprețuiți tot ei vor rămânea în fața lumii politice corecte și hotărâtoare.

Pentru un partid mic și o învingere morală este un succes satisfăcător. Ba de multe ori succesul moral înseamnă cu mult mai mult decât un succes trecător, momentan, câștigat cu forța brachială.

Cu toate acestea partidul naționalist va trebui să stăruiască și pe mai departe pentru restabilirea stărilor legale și constituționale, în parlament, care este un „Rumpfparlament“ cât timp un deputat este împedecat prin forță brutală de a-și exercia drepturile și datorințele sale.

Afară de această stăruință partidul naționalist va trebui să caute căile și mijloacele, cu ajutorul cărora să poată, după ce eventual se vor fi epuizat toate mijloacele sale morale fără de a obține rezultat, să răspundă cu forță la forță. Numai când își va fi pregătit și asigurat posibilitatea unei învingeri sigure, este permis să combine tărîmul bazei morale, cu tărîmul bazei forței brachiale.

Lucruri reale și solide nu se pot da gata în timp scurt. A ști să pregătești o acțiune nu este suficient pentru învingeri politice pozitive. Trebuie să știi avea răbdare spre a desvolta acțiunea la timp potrivit. Nu poate fi scopul partidului în „cazul Vaida“ de a face numai politică de demonstrațiuni și bravuri senzaționale, ci de a duce la învingere principiul dreptului de imunitate, cu ajutorul mijloacelor morale, sprijinite — la timpul său, dacă va pretinde necesitatea momentului, — prin forță fizică *suficientă*.

Guvernul și situația. Organul contelui negru face, în numărul de Duminică, niște constatări politice adorabile.

„Situația nici decum nu e critică. E mai presus de orice îndoială că Majestatea Sa face tot ce-i este cu putință ca actualul guvern să rămână la cârma țării.“

Situația aceasta „nici decum critică“ suferă însă modificări radicale prin comentariile ce le face imediat după ce stă constatare.

„Numai cât țara noastră nu e cărmuită, n'are cine s'o cărmuiască. Guvernul nu e energic unde ar trebui să fie. Pildă vie obstrucția croată. De ce nu dizolvă dieta croată, ca să scape de croațimea această gran-aomană? Iar dacă ar reveni aceiași deputați croați, ar trebui să dizolve dieta de 2, 3, ba chiar și de 15 ori...“

„Dovadă vie că țara aceasta nu e cărmuită e potopul de proiecte ce s'au revărsat pe arena parlamentului... Țara în acest moment nu știe cine e ministru președinte: Wekerle sau Nagy Emil? Partidul independent nu știe cine sunt conducătorii lui. Oare o știu conducătorii?...“

Situația î să „nu s'a schimbat și nu e nici decum critică”.

Adorabili logicieni ciracii contelui negru! Nu se știe cine e ministru președinte: Werkerle sau Nagy Emil și ceilalți analfabeți... În sânul partidului independist domnește cea mai sublimă anarhie. În Camera țării de zile întregi nu se mai aude decât vorbă croătească. Ziarele oficiale desmint astăzi ce au scris ieri, dar — „situația nu e nici decum critică”...

„Țara noastră” la rând. Am anunțat, deja că d-nii Octavian Goga, iubitul nostru poet, și Dr. Ioan Lupaș, profesor în Sibiu, au fost citați la prefectura poliției din Sibiu pentru a li-se lua interogatoriul într'un proces ce s'a pornit împotriva lor pentru „agitație”, săvârșită prin două articole publicate în „Țara noastră”.

Sâmbătă 15 Iunie n., dl Goga a fost cialat din nou la prefectura poliției pentru a i-se lua interogatoriul într'un nou proces, pornit și acesta tot pentru „agitație”, săvârșită prin publicarea articolului „Poveste de jale” (Bubă putredă).

O goană nebună s'a pornit, pe linia întreagă, împotriva pressei românești. „Marele” guvern al făgăduințelor mincinoase vrea să-și câștige merite ieftine înaintea „națiunii”. . . . Nu poate să-și îplinească făgăduințele făcute, îi aruncă dară molohului șovinismului câte un „agitator” să se sature.

Dar roata se 'nvârte, se 'nvârte mereu....

Valuri murdare. În ale sale „Valuri politice” săptămânale specialistul în chestiunile românești dl Iancsó Benedek, constată că dl N. Iorga, o figură caraghioasă de interesantă a vieții românești literare, științifice și politice e unul dintre cei cari susțin mai puternic partidul conservator împotriva celui liberal, — e un Boulanger al Românilor, care a îndemnat pe țărani să omoare și să prădeze cu foc tot ce le iese în cale și care a fost ales acum la Iași deputat cu program socialist, cu ajutorul conservatorilor.

Se vede treaba că dl Iancsó nu mai are ce să mai scrie, de s'apucă să îndruga năzbitii. Dacă de iapt și-a epuizat subiectele, i-am da noi unul: cum e cu broșura lui Iusthus, în care dl Iancsó e arătat ca un răstălmăcitor al istoriei. Și ce mai face dl Alexici. Iată trei subiecte pentru trei săptămâni.

Credem că prin această bună voință ne-am câștiga recunoștința dlui Iancsó, și voitorul nostru de bine.

Spasmuri. Pentru a ajuta reusita candidaturii oficiose la cercul Ghernesig au lucrat în cerc 18 deputați maghiari în interesul secretarului de stat Desy, candidat oficios, care a și răușit față de Malonyai, candidat neoficios cu program coaliționist.

Pentru a asigura izbânda celui dintâiu au înscenat tot felul de scandaluri, au suspendat de două-ori votarea sub pretext, că președintele — a uitat listele acasă, au pus pe câțiva neastâmpărați să provoace pe alegătorii din tabăra contrară, pentru a-i putea exclude dela votare, ceea-ce s'a și întâmplat.

Aceste spasmuri ale stăpânirii pare-că nu-s a bine.

Obstrucția croată.

Mania patriotică a guvernanților de azi a crezut că e în interesul obștesc ca numărul mare al nemulțumirilor să mai fie sporit cu unul. Deci s'au pus să nemulțumească pe Croați, să-i scoată din întăritura legilor lor vechi și să-i arunce în brațele molohului maghiar care pofteste tot mai mult—tot mai mult.

Dacă cineva își apără ființa și drepturile sale, în ochii lor asta înseamnă tradare de patrie, agitație, ură și dispreț pentru Ungaria. Așa ne socotesc pe noi, așa-i socotesc de câtăva vreme încoace și pe Croați cari punându-se pe punctul de vedere sfânt al drepturilor lor, nu vor să renunțe la limba croată, la ei acasă în țara lor, unde pretutindeni domnește limba croată.

În megalomania lor li-se pare că Croaților le ajunge să vorbească croătește în Camera din Budapesta, ce nevoe mai e să se vorbească această limbă și pe căile ferate din Croația.

Ungurii vor trebui să cedeze în fața Croaților. Va fi o înfrângere proastă a grandomaniei kossuthiste, care dacă ar putea, l-ar sili și pe Dumnezeu să fie sobor cu sfinții numai în limba ungurească. Succesul just pe care-l vor obține Croații poate va avea pentru Unguri efectul unor haturi liniștitoare. Poate că vor învăța din lupta cu Croații că sistemul actual de luptă e de-a dreptul primejdios. Dacă le va ajunge până acolo mintea lor primitivă, încât să înțeleagă acest adevăr, va fi un bine pentru țara, care se clatină. Pentru ei e aproape indiferent, pentru că pe ei nu iubirea de țară îi mână, ci un imbold diabolic pe de o parte și donchișotie pe de altă. Ei în toate privințele au convingerea că țara aceasta nu e a tuturor, că bunurile acestei țări sunt împărțite nu pentru toți, ci e în economia divină a acestei țări o anumită rânduială care își găsește expresia în tipicele cuvinte ale unui disgustat dela 1848*) care fiind silit să-și părăsească țara, a eternizat cuvintele: „*Sacrum regnum Hungarorum, ubi coelum (est) nobiliorum, purgatorium civiorum et infernum rustorum*”. — „Infernum” acesta e azi al tuturor cari nu-s „patrioți mari”, e al țărănimii întregii țări, al tuturor naționalităților, cari nici pe de parte nu se pot ridica până la adevărata iubire de patrie, — și al tuturor cari nu-s cu fraze mari în gură, cu în ma goală și cu mintea inferbântală de niște utopii scrintite.

De două săptămâni Camera răsună de Visoki sabore, Visoki cucio, Takoie și aceleași accente vor răsuna cine știe până când. Pentru că Croații nu vor permite ca cineva să se apropie de limba lor. — Insuș guvernul și-a dat samă și a început de câteva zile pertractările. Dar Croaților nu le trebuie compromisuri, lor le trebuie legi drepte.

Se vorbește că, pe după culise, guvernul s'ar fi învoit ca legea lui Kossuth să cuprindă următoarele:

1. Limba căilor ferate ungare e cea maghiară. Dispoziția aceasta însă nu invalidează § 57 al art. de lege XXX din 1868 amăsurat căruia „în Croația limba oficiilor comune e cea croată”.

2. Guvernul va avea să construiască în Dalmația, linie ferată a cărei limbă oficială va fi cea croată, și

3. Trenurile vicinale din Croația vor avea aceleași îndatoriri față de limba croată ca și căile ferate.

Chiar și dacă până acum nu s'a ajuns nici după culise, la această înțelegere, trebuie să se ajungă în timpul cel mai scurt. Suppillo a declarat categoric: „Noi trebuie să ieșim învingători din lupta aceasta, pentru că noi nu putem ceda, căci el va fi silit la urma urmei să cedeze. Noi avem drepturi și voim să ne validăm aceste drepturi. Noi suntem un popor mai vechi decât Ungurii și drepturile limbei noastre sânt mai

*) Emigrantul Kászonyi.

vechi decât ale celei ungurești. Și voim să ne validăm aceste drepturi”.

Dar Ungurilor nu le pasă, ei merg orbiș înainte și nu se mulțumesc până nu lovesc cu băta în baltă.

ROMÂNIA

Balotagiile colegiului I de Cameră.

La 2115 s'ao făcut alegerile de balotagiile la col. I de Cameră din județele Dâmbovița, Gorj, Romanși, Ialomița și Vlașca.

Iată rezultatul:

Dâmbovița: D. I. S'avri-Brăticnu, lib.

Vlașca: Iou Lahovary cons.

Gorj: Cesar Părăianu, lib.

Ialomița: Mih. G. Cantacuzino, cons.

Romanși: Th. Popescu, lib.

La colegiul al 3-lea de Cameră a reușit în balotagiul dela Prahova d. Iuliu Brezoiianu, lib.

O nouă instituție de ajutorare a sărăciei.

În toată Europa singură România da ajutor gratuit tuturor bolnavilor fără deosebire de naționalitate și fără a considera cetățenia.

De curând s'a înființat o nouă instituție de policlinică de copii pentru locuitorii capitalei, care formează o secție pe lângă spitalul de copii.

Consultațiunile sunt gratuite și conducerea policlinicii încredințată unui distins specialist Dl Dr. Nicolae Tomescu.

Pentru noii născuți aceasta instituție este de o utilitate capitală, pentru-că de obicei mamele nu știu cum să-și îngrijască și să-și nutrească pruncii, astfel o singură greșală pentru creșterea acestora poate avea urmări fatale. De aci mortalitatea cea mare la copiii mici.

Este de ajuns un singur aliment inoportun pentru ca noul născut să fie atins de o nefastă gastro-enterită, așa de frecventă la copiii mici.

Policlinica va distribui mamelor sărace de lapte leacuri interne pentru copii lor, de asemenea scutece, medicamente și toate necesitățile în mod gratuit. Pe lângă acestea se vor da și premii mamelor, cari își vor îngriji mai bine feții.

Contractele agricole

Revista economică și financiară publică asupra acestui punct o serie de articole datorite dlui I. Caracaș fost prefect și magistrat. În articolul al patrulea autorul se ocupă de contractele agricole și de scumpetea arenzilor.

Progresele economice și agricole, creșterea populației și perfecționarea culturii snt motive cari nu mai îngăduie această scădere socială.

În România arendașul plătește îndoit valoarea pogonului de pământ, pentru că socotește să exploateze lucrul țaranului, al acestei populațiuni foarte puțin protegiată de legi sau chiar de loc, incuite, sărace și lipite, pe care o înșală dela primul contract, pentru ca cu vremea să se adune pe capul bieteii țărănime atâta datorie, încât în timp de 7 ori 10 ani, ea lucrează fără a primi nimic în schimb.

Statul trebuie să intervină la facerea contractului, pentru că atunci când arendașul va ști, că este supravegheat și controlat, el nu-și va permite nici odată neomenia de a scoate de pe spatele bietului țaran mai mult decât îl obligă datoria.

Deschiderea Reichsrathului austriac.

(Dela trimisul nostru special).

— Raport telefonic. —

Azi, Luni la 11 ore s'a deschis Reichsrathul austriac. Au fost de față aproape toți deputații aleși.

Membrii fiecărui partid purtau la butonieră semne distinctive: creștinii-sociali o floare albă, socialiștii o floare roșie, Germanii o floare de cicoare, iar Cehii câte o floare albă și una roșie.

Înainte de deschidere spiritele erau liniștite. Președintele consiliului de miniștri deschide Camera și propune de președinte pe cel mai bătrân dintre deputați, pe deputatul Funke, care în câteva cuvinte salută noul parlament dela care așteaptă începutul unei înălțări a monarhiei, și încheie mulțumind Împăratului pentru introducerea votului universal, căruia e a se mulțumi actualul parlament. Toți deputații se ridică în picioare strigând: Hoch, afară de socialiști.

După aceasta se aleg opt notari și anume din fiecare națiune deputatul cel mai tânăr. Dintre deputații români cari au fost toți de față a fost ales notar dl Isopescu-Grecul.

Se cetește apoi formula de jurământ a deputaților. Fiecare deputat a jurat conform formulei, în limba sa. Românii au întărit jurământul cu vorba: „Promit!”

După acestea s'a ridicat ședința anunțându-se ședința viitoare pe Mercuri când Împăratul va citi mesagiul de deschidere.

Două enciclice.

Sfântul Sinod al României, în sesiunea din urmă, cumpănind mai multe neajunsuri cari ating societatea modernă, și având în vedere în special pe poporul român, a adus două hotărâri de mare însemnătate cari sunt menite să schimbe în mare parte viața poporului nostru.

Considerând că poporul român de pretutindeni ține la anumite legi bisericesti cu o stricteță exagerată și că în foarte multe privințe el e aplicat a interpreta mai mult litera decât spiritul legii, ceea-ce îi aduce pe cap năcazuri grele, Sf. Sinod s'a hotărât a da unora dintre legile bisericesti o interpretare, care nefiind în contradicție nici cu canoanele, nici cu practica bisericască, să aibă puțință de a asigura încă și mai mult decât până acum viața sufletească a credincioșilor.

Astfel Sf. Sinod s'a ocupat de chestiunea posturilor, cari așa cum se practică la noi, sunt o adevărată plagă, și de chestiunea sărbătorilor cari sunt a se ținea.

Se știe, că postul, care la noi e egal cu o hrană dintre cele mai proaste posibile, slăbește în măsură foarte mare puterea noastră de rezistență, ajută marea mortalitate, iar sărbătorile prea multe, dintre cari unele de-a dreptul primejdioase pentru dreapta credință, incurajează lenea și impuținează

timpul de lucru, atât de scump la popoarele înaintate.

Sf. Sinod a făcut unul dintre cele mai bune lucruri cari se puteau face deocamdată, stabilind o normă în aceste privințe. Din cele două enciclice cari s'au trimis în toată țara extragem după „Monitorul oficial” următoarele:

Bunul Dumnezeu în nemărginita lui bunătate și-a revărsat mila asupra noastră și ne-a trimis pe unul născut Fiul său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, care să ne scape de ghiarele morții și să ne curățească de tot păcatul.

Ca om s'a supus tuturor nevoițelor, postind și rugându-se neconținut.

Milostivul Dumnezeu n'avea nevoie de a posti, dar ca să ne dea pildă de răbdare și ascultare a postit 40 de zile ca și noi să-l ținem sfântul și marele post, pentru ca să ne curățim simțirile și să vedem pe Hristos, strălucind cu neapropiata lumină a învierii.

Sfinții și dumnezeieștii Apostoli, cari au luminat toată lumea cu lumina credinței, ne-au învățat să postim Miercurea și Vineria, pentru amintirea patimilor Domnului. Iar sfinții părinți întru cinstea acestor dascăli ai lumii, au așezat postul sfinților Apostoli, ca lepădând poftele trupești să ne luminăm mintea cu lumina dreptei credințe. De asemenea, pentru cinstea ce se cuvine prea sfintei născătoare de Dumnezeu, s'a așezat postul sfintei fecioare Maria, care se încheie cu sărbătoarea adormirii ei. Și fiind că nimeni din proroci n'a fost mai mare ca sf. Ioan, serbăm cu post tăierea capului său. Se mai postește postul Nașterii Mântuitorului și ajunul Botezului Domnului, precum și ziua Crucii. Orice alte posturi sunt neprimite și neprimite de biserică.

Acestea sunt posturile orânduite de biserică fiilor săi, pentru ca să-i deprindă la lucrări duhovnicești, pentru ușurarea și ertarea păcatelor, pentru mântuirea și ajutorul lor, și pentru ca cu mai mult spor să meargă pe calea vieții morale. Postul este o virtute, o întrecere, potrivit învățaturii Mântuitorului: De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a Vameșilor și a Fariseilor, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu. De aceea la trebuință și sub poava părintelui duhovnicesc unii creștini mai tin și alte posturi. Ba la vreme de mare cumpănă, Biserica poate orândui post, chiar pentru comunități întregi.

Dar sfânta noastră Biserică, ca o maică duioasă, care tot-d'a-una a avut milă de fiii săi și nu i-a lăsat să se rătăciască, iertându-le unele abateri și Sf. Sinod îngrijindu-se de mântuirea sufletelor creștinilor încredințați păstoririi sale și dorind a-și păstra pe fii săi în stare de bună sănătate, crede că P. S. Chiriarhi, precumpănind împrejurările vieții sociale din viața poporului românesc, pot da deslegare pentru cei bolnavi și slabi, pentru lehuze și copii, pentru școale și cantine, internate și ospicii, pentru armată și țărănimea rurală, pentru cei ce vin regulat la serviciul divin, sau zidesc și contribuiesc la zidiri și întrețineri de biserici, școale, instituții și ospicii de binefaceri; precum și pe cei-ce ajută pe fete la măritis, și pe tot cel ce face milă și judecată dreaptă cu văduva și cu orfanul, cu săracul și cu mișelul.

În timpurile grele prin care trecem, fie care se nevoește de a-și agonisi hrana de toate zilele, muncind neconținut; căci munca dă viață, iar trândăvia și lenea sunt pricinuitoare de boale aducătoare de moarte. Ca să poată cineva munci cu folos, trebuie să-și întărească trupul prin o mâncare îndestulătoare.

Din a doua enciclică referitoare la sărbători reținem următoarele:

Sărbătorile ce toți creștinii sunt datori a le serba sunt: Duminecile de peste an, în care se cuprinde și Dumineca Paștilor și Dumineca Pogorârii Duhului Sfânt; douăsprezece praznice împărătești ale Maicei Domnului și ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos; treisprezece sărbători întru cinstea Sfinților pe care creștinăitatea i-a cinstit cu

deosebire, pentru virtuțile lor cele mari, precum Sfântul Ierarh Vasile, Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Trei Ierarhi, Sf. Marele Mucenic George, Sfinții Împărați Constantin și Elena, Sfinții Apostoli Petru și Pavel, Sf. Proroc Ilie, Cuvioasa Paraschiva, Sf. Marele Mucenic Dumitrie, Sf. Arhangheli Mihail și Gavril și Sf. Ierarh Nicolae.

Pe lângă aceste sărbători pentru toți creștinii, mai sunt unele sărbători locale, adică numai pentru creștinii din o localitate: ca hramurile bisericilor și zilele sfinților ale cărora sf. moaște se află acolo. Toate aceste sărbători să le serbați prin odihnă de lucrul greu al mânilor și prin îndeletniciri duhovnicești, cum e a merge la biserică spre a face rugăciune, a asculta cuvântul lui Dumnezeu și a vă împărtăși cu Sfințele Taine, aducându-vă aminte, cu mulțămire de bine-facerile primite de la Dumnezeu.

Dar pe lângă aceste sărbători, care sunt vistierie de adevărată viață creștinească, pentru creștinii de toate stările și de toată vârsta, bărbați și femei, mulți dintre voi fraților au obiceiul a ținea, precum am spus, și alte sărbători străine de predania sfintei noastre biserici și pline de eresuri creștinești.

Dintre aceste așa zise sărbători amintim aci:

Marțile și Joile după Paști, Rusaliile, Foca, Ilie Pălie, Pintilie Călătorul, Răponinul, Drăgaica, Paparuda, Circovii, Filipii, Vinerea și altele, care toate sunt amăgiri copilărești și rătăcirii păgânești.

În adevăr, este lucru copilăresc a socoti bunăoară că e bine a sărbători Joile după Paști, pentru ferirea holdelor de grindină, sau că e bine a serba pe Ilie Pălie pentru a nu se păli grânele, sau că serbarea lui Foca este apărătoare de foc; iar a lui Filip de fiară sălbatică, sau că a nu lucra Vinerea e bine pentru păstrarea sănătății și a frumuseții. De unde să aibă aceste zile asemenea putere? Ele, bunăoară Joia și Vinerea, au numele dela niște idoli păgânești și ceea ce credeau păgânii despre acești idoli, au apucat a crede creștinii despre zilele care poartă numele lor. O ce deșartă credință!

Părăsiți dar iubiților un obicei deșert ca aceasta și atât de primejdios. Pentru ca să aveți ploi la vreme, bună liniște văzduhului, îmbelșugare la roade, să fiți feriți de foc, de foamete și de alte rele, năzuți la sfânta rugăciune, uniți-vă în voință și gândire cu sfinții slujitori ai bisericii, cari fac în toată vremea rugăciuni, nu lui Joe sau Venerei, ci adevăratului Dumnezeu pentru buna liniște a văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pământului, pentru ca să se păzească toată țara de foc, de foamete, de ciumă și de orice primejdie.

Poruncim dar, celor ce țineți acele sărbători păgânești, și vă rugăm, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, că de acum înainte să nu le mai țineți. Să eșiți la lucru și la lucrarea voastră în acele zile de dimineață până seară.

Iar de veți mai serba nște asemenea sărbători păgânești să știți că păgâni sunteți și lăpădați de sfânta noastră lege. Să știți că nu veți mai primi dela biserică sau dela preoți nici botez, nici împărțășanie, nici slujbe pentru voi sau pentru fii voștri.

Voci de presă.

Continuăm și în acest număr cu vocile de presă, cari sunt cea mai perfectă oglindă a felului cum vede străinătatea evenimentele din culta noastră țară.

„Currier Européen” din Paris scrie (14 Iunie):

Atitudinea constituțională și indecentă a guvernului față pe partidul naționalităților nemaghiare nu putea să rămână fără efect.

Ea a împins șovinismul exagerat al deputaților majorități la excese de purtare și

de limbaj în plin parlament, ca acelea, pe care am avut de multe ori ocazia să le semnalăm.

Însă este un nemai pomenit scandal, o samavolnicie rușinoasă și fără precedent, la care am asistat (la ședința din 7. c. a Camerei) care este urmarea logică a întregii serii de ostilități incalificabile, a căror victime au fost deputații nemaghiari, cari însă reprezintă majoritatea țării. Este vorba de atacul brutal contra dlui Vaida.

Am urmărit minută cu minută toate detaliile, din nefericire lungi, ale acestui atac, fără precedent în analele parlamentarismului. Este de mult de când imunitatea parlamentară nu mai are nume în Ungaria. Astăzi tindea să fie simplu suprimată din constituție.

Guvernul Wekerle-Kossuth pentru a evita orice opoziție, orice critică a activității, sau mai bine a neactivității lui, a operațiilor lui nule a încurajat pe față sau pe sub mână ședința nefastă a maghiarizatorilor încăpăținați, cari au rămas cu un secol în urmă. De frică de a nu i-se imputa încontinuu crima, de a fi întârziat cu introducerea votului universal, acest guvern, a excitat majoritatea cea mai servilă și mai incapabilă de o muncă oarecare de a se desface într'un mod sau întraltul de micul grup al deputaților nemaghiari așa de genanți.

Prin aceasta el a accelerat evenimente cari vor coincide cu sfârșitul puterii coalițiunii. Regele a fugit din capitala unde n'a găsit decât slugi ca revoluționarii de ieri (Kossuth a fost numit printre alți renegați consilier intim al Coroanei.) și unde entuziasmul n'a fost decât în favorul sufragiului universal.

Până chiar și recenzentul stabil al ziarului parizian „Figaro“, Eugène Loutier, care a tractat cu mânuși pe mult iubii săi unguri, publică în numărul de Marți (12 Iunie) un articol puțin măgulitor. Intre altele spune:

„Cititorii lui „Figaro“, cari urmăresc informațiile acestea cu privire la chestiunile străine, cunosc simpatia mea pentru Maghiari, stima mea pentru energia și patriotismul lor neîmblânzit. Dar mă simt nevoit să recunosc, că ministrul Wekerle nu și-a îndeplinit chemarea. Sprijinit de o majoritate considerabilă, alcătuită din toți „leaderii“-i maghiari, (Andrássy, Apponyi, Kossuth) s'a mulțămît numai să existe trăind, atunci — când avea toată forța necesară să realizeze cel puțin o parte din programul său. Și la urmă s'ar fi putut aștepta la o *aidudine* mai generoasă, în tot cazul mai liberală, față cu naționalitățile nemaghiare, a căror deputați aproape toți îl susținuseră pe Kossuth și Apponyi, când cu lupta în contra Vienei. Fără să mai vorbim de pacturile încheiate în opoziție, stăpânii zilei și-au asumat obligațiunile morale, pentru cari acum nu arată nici o grabă să le țină. Și mai deunăzi, când cu deschiderea parlamentului, chiar numai prezența deputatului Vaida în sala ședințelor a provocat o scenă, în care s'a arătat că exclusivismul maghiar n'are margini. — Simt o adevărată tristețe, când relatez aceste lucruri, dar un amic al Ungurilor le datorește numai adevărul.“

Firește — a doua zi, se publică deja altă telegramă din sorginte ungurească — se îngrijesc părinții țării! — în care se desminte ori-ce știre de încordări între monarch și națiune. Relațiile sunt dintre cele mai intime, nimic nu le poate tulbura, nici chiar „opozitia inflăcărată și sistematică alor vre-o 3 sau 4 deputați croați și români“.

„La Giovine Fiume“, organul Italianilor autonomiști din Fiume scrie în numărul său dela 14 Iunie sub titlul „Il caso Vaida“:

„Insulta gravă ce i s'a adus zilele trecute, în plin parlament, reprezentantului unui popor—caz cu care s'a ocupat pe larg presa din lumea întreagă — e un simptom caracteristic al crizei de care sunt bătute

cercurile cari îndrumă astăzi politica și opinia publică maghiară; e, în acelaș timp, cea mai vădită dovadă a spiritului ultra-șovinist intolerant de care e pătruns astăzi întreg organismul acestei țări. Pe noi nume privește persoana dlui Vaida, care a fost atât de brutal împiedecat în împlinirea funcțiunii sale; tot atât de puțin n'importă să-i cunoaștem pe cei cari s'au năpustit asupra lui. Nu voim decât să constatăm că un deputat al parlamentului ungar a fost în aula consacrată discuțiilor, insultat și scos din sală de niște colegi ai săi. Și nu voim de cât să constatăm că acest atentat la libertatea personală a unui deputat a fost săvârșit fără ca președintele acestui corp legiuitor să fi găsit până astăzi un singur cuvânt de desaprobarie la adresa celor cari l'au făptuit; fără ca presa să-și fi ridicat cuvântul în interesul acestei libertăți de a cărei paladiu se declarase în atâtea rânduri, în cuvinte atât de sunătoare“.

„Tägliche Rundschau“ (Berlin, 12 Iunie) publică un interview cu deputatul Vaida, ca articol de fond.

Articolul începe cu următoarele:

„Am avut în Budapesta o convorbire cu deputatul român al parlamentului ungar dr. A. de Vaida, care a fost Vinerea trecută *jertfa brutalității ungurești*.“

Dr. V. este o apariție simpatică și puternică.

Deși abia de 36 de ani, stă deja de ani de zile în rândurile cele d'întâi în lupta naționalităților din Ungaria împotriva *volniciei ungurești*. A studiat în Viena și e perfect stăpân pe limba germană“.

Urmează apoi relatarea faptelor petrecute în Cameră și comentariul lor făcut de dl Vaida.

Același ziar (13 Iunie), aducând telegrama, în care se spune despre deciziunea comisiei de imunitate, adaugă:

Ce rușine! Cazul cu „cavalerismul“ unguresc a răspândit în Europa apusană — în ciuda tuturor sforțărilor „biroului telegrafic Wolff“ — un miros atât de neplăcut încât comisia ar fi trebuit să-și dea cel puțin aerul că regretă cele întâmplate“.

„Germania“ (Berlin) 12 Iunie scrie:

„Ne mai auzită încălcarea brutală a legii față de deputatul român dr. Vaida și desconsiderarea drepturilor de limbă puse în vedere și asigurate în pactul cu Croații ar putea să ducă pe negândite la o alianță în contra Ungurilor trufași. Dacă declară președintele parlamentului categoric, că nu există în Ungaria, națiune românească“ — față de faptul că de fapt (în urma statisticeii ungurești oficiale) există 2 milioane și jumătate*, în cazul acesta simțul național general, și dezvoltat mai cu seamă în urma asupririlor, va trebui să ducă la manifestații foarte primejdioase. Ungurii însă îndrăznesc nu numai să ațâțe pe naționalități și să provoace un conflict cu Croații, ci caută chiar înnoirea unui conflict cu Coroana. Cine se va mira de se vor alia toți acești factori la urma urmei împotriva maghiarismului, așa cum este reprezentat el astăzi în parlament? Ocazia pentru aceasta e pregătită: lupta pentru votul universal.

După cum stau lucrurile, va fi lipsă de mare îndemănare să se ia vacanțele de vară fără de nici o criză. La toamnă însă se vor deslănțui, cu siguranță lupte crâncene“.

„Preussische Jahrbücher“, (fascicola III, Iunie) revista lui Delbrück, care se bucură de mare vază în Germania. publică din nou — un articol important din pana dlui Lutz Korodi.

Articolul tractează despre *votul universal* în Austria și despre aplicarea lui în Ungaria. În acest articol se dau deslușiri corecte, lămurite asupra stărilor din Ungaria. Iși vor putea face deci Germanii idee din ce în ce mai clară despre mult trâmbitatul liberalism unguresc.

* Peste 31 (N. R.)

„Allgemeine Zeitung“ din München publică în No. din 13 Iunie o telegramă din Budapesta, care fiind de proveniență ungurească (Politische Korrespondenz) caută să ridiculizeze lupta noastră — stăruind asupra bunelor raporturi ce există între monarch și unguri — și termină prin adorbila frază:

„Impotriva acestei armonii înzadar se luptă agitatorii naționaliști, asta se vede și din *nesuccesul (?) complet* al recente încercări a ultraiștilor de a tulbura strălucirea jubileului prin provocarea unui scandal parlamentar“ Răspunsurile Regelui arată clar, că agitația naționaliștilor păcătuiește atât împotriva regelui cât și a națiunii“ (!!).

„Frankfurter Zeitung“ din 13 Iunie, vorbind despre ședința Camerei dela 10 Iunie, în care dl Maniu a cerut să se ia măsurile necesare pentru repararea demnității parlamentare, zice că în acea ședință s'au putut auzi cele mai clasice expresii de curtoazie și de delicatețe. Pentru a proba aceasta re produce câteva din ungureștile întreruperi cu cari patrioții încercau să-l scoată din sărite pe orator.

Pentru cetitorii germani vor fi fost un adevărat deliciu speciemenele de cultură ungurească eternizate în foia „Frankfurter-Zeitung“-ui.

„Tribuna Macedonier“ care apare în București scrie sub titlul „Barbarii din Pesta“ următoarele:

„Scenele sălbatice care s'au petrecut în parlamentul din Pesta, cu ocazia reparației bravului deputat român Alexandru Vaidavoevod, care nu călcăse în parlament de când citise niște versuri ce nu erau pe placul Ungurimei, — au consacrat eternul adevăr al proverbului aromânesc care zice, că Vătălah din cheale di porcu nu s'face (Burdud din piele de porc nu se face).“

Ungurii, cu toate că stabilindu-se în Europa au primit creștinismul; cu toate că de una mie de ani trăesc în mijlocul civilizațiunii occidentale, totuși au rămas aceiași barbari, și aceiași sălbatici pe cari îi știm din istorie.

Se vede că sunt unele rase barbare, cari nu se pot acomoda nici odată mediului civilizațiunii europene și că, ori cât ar părea că s'au asimilat din cultură și civilizația mediului lor, totul nu este decât o aparență, o iluzie trecătoare, o spoială. Sgârâți puțin cu unghia și imediat veți da de trista realitate.

Acest fenomen, în Europa, pare că se petrece de o potrivă cu Ungurii și cu Turcii. Aceste două rase, cu toate că trăesc de secole în mediul cel mai civilizată, totuși au rămas refractare neputându-și asimila nimic din cultura și civilizația ce-i înconjoară. Din contră, au făcut tot ce le-a stat în putință, s'o distrugă dacă s'ar putea.

Uitați-vă la cele ce se petrec de 500 de ani în Turcia și vă veți convinge.

Uitați-vă la cele ce se petrec cu naționalitățile din Ungaria și veți vedea că 1000 de ani după ce au îmbrățișat creștinismul, Ungurii tot vechii barbari au rămas.

Scenele din urmă, care s'au petrecut însă în parlamentul ungar sunt din acelea, care au aruncat o pată indelebilă pe obrazul maghiarimei. De azi încolo maghiarimea a pierdut dreptul de a se mai prenumăra printre națiunile civilizate din Europa.

Ceva mai mult: Maghiarii au dovedit că locul lor nu este în Europa și că ei, împreună cu Turcii, mai curând sau mai târziu va trebui se să întoarcă în stepele din Asia de unde au și venit.“

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

Convocare.

Despărțământul XV Mociu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ își va ținea adunarea cercuală în Sâmbotelec (M. Szambattelek) la 30 Iunie n. la 3 ore p. m. în școală.

PROGRAMUL :

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului : a) prin secretar, b) prin cassar.
3. Alegerea comisiunii pentru cenzurarea raportului.
4. Alegerea comisiunii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
5. Disertațiuni, cari trebuiesc prezentate mai înainte cu 3 zile de adunare directorului despărțământului în Imbuz — Ombuz — p. u. Bonczhida.
6. Rapoartele comisiunilor.
7. Alegerea directorului și a comitetului pe un nou period de 3 ani.
8. Statorirea bugetului.
9. Eventuale propuneri.
10. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală.
11. Alegerea comisiunii pentru verificarea procesului verbal.
12. Inchiderea adunării.

La care se invită a participa toți sprigitorii și binevoitorii progresului cultural al popoului român.

Din ședința comitetului ținută în Mociu la 19. Maiu 1907.

Auxențiu Mureșan,
director.

Simion Ciuca,
secretar.

Chestiunea macedoneană.

ISTORICUL

2.

Pe la începutul anului 1895, locotenentul Borîș Sarafoff a condus un atac asupra orașelului Melnik ținându-l în stăpânire vre-o câteva ceasuri. — De atunci datează originea popularității și influinței lui. Cătră 1899 partidul agitatorilor inspirat de el s'a dat la violențe, cum este asasinatul profesorului Mihăileanu, român macedonean, acuzat de a fi denunțat în ziarul său pe doi bulgari macedoneni răsbunării turcești, ucis în urma acestui denunț pe străzile Bucureștiului. În același timp să desvoltă în Macedonia însăși „Organizația internă“ sub impulsivitatea unui șef energic și popular Deltceff, care parcurgea ceie trei vilaiete, urmărit în tot locul de autoritățile turcești, dar totdeauna salvat, grație bravurei sale și devotamentului fanatic al partizanilor săi. Această vastă organizație insurecțională și revoluționară era condusă de un comitet intern cu sediul în Salonic : el a împărțit țara în 8 sandjacuri revoluționare (Salonic, Monastir, Ueskub, Seres, Drama, Strounitza, Melnik, Adrianopol) și fiecare sandjak în cazas ; fiecare comitet local își avea autonomia sa pentru acțiunea de propagandă, însă trebuia să-și trimită un delegat la reuniunea generală anuală.

Pe urmă în fiecare sandjak, un comitet de inspecție constător din 3 membri, era însărcinat cu controla gestiunii financiare a comitetelor din cazas, de a supraveghia alegerea delegaților pentru congres, de a ajuta pe prizonieri, de a supraveghia mișcările ampoloaiților turci.

Astfel în toată Turcia europeană s'a organizat un tribunal secret cu secțiile lui, cu armata sa, cu administrația sa punând impozite asupra populațiunii, judecând și executând pe aceia cari refuzau să-i dea ascultare, ori erau suspicioși de trădători.

Sarafoff și partizanii săi găsiseră în aceasta organizație instrumentul necesar politicii lor.

În urma asasinatului lui Mihăileanu, Sarafoff*, inculpat ca complice și instigator

În România a fost judecat la 20 de ani muncă silnică.

al crimei și achitat, a trebuit să-și dea dimisia din „Organizația externă“, al cărei șef munseră profesorul Mihailowski și generalul Zontcheff ; însă o mare parte a comitagiilor au refuzat de a urma noua direcție, și au format un comitet nou, al cărui inspirator a rămas Sarafoff.

Cu toate că este greu de a defini cu precizie o politică, care a fost totdeauna ocultă și care era influințată adeseori de chestiuni personale, se poate zice, că comitetul Mihailowski-Zontcheff represinta o tendință mai conformă politicii guvernului din principat și combătea procedura „Organizației interne“, pe câtă vreme comitetul Sarafoff făcând alianță cu ea, a devenit sufletul acestei organizații. Sarafoff și partizanii săi pretindeau să reușiască prin acțiunea revoluționară, pe când Comitetul Michailowski-Zontcheff a încercat mai cu seamă să înduplece marile puteri de a interveni : „Vom peri, pentru a atrage atenția asupra noastră“, zicea Mihailovski.

Această diviziune de opinii a dat naștere unei adevărate ostilități, când comitetul Michailowski-Zontcheff pentru a opri progresul și a preveni planurile „Organizației interne“ și ale Comitetului Sarafoff a preparat și condus instrucția din 1902.

S'a văzut partizani ai celor două direcții opuse bătându-se între ei. Dincontră Sarafoff a fost care a condus mișcarea din 1903, care a provocat atentatele cu dinamită din Salonic (29 Aprilie) și marea revoltă din luna August, care a adus în sfârșit chestia Macedoneană la ordinea zilei în politica europeană.

În decursul întregii veri și în toamna anului 1903 bandele revoluționare erau pe picior de război, răspândind teroarea, atacând trupele turcești, înfricând prin execuții nemiloase satele, ai căror locuitori nu ascultau de comitete, și cari nu le dau parale.

Trupele turcești, jandarmii, bașibozucii se puseră în urmărirea bandelor și profitară să se răzbune în mod înfiorător asupra țărănilor dezarmați. Bande grecești se formară în Tesalia cu încurajarea tacită a guvernului otoman, pentru a răspunde violenței prin violență și pentru a recuceri terenul, terenul câștigat de exarhat asupra patriarhatului ; în același timp bande sârbești cutrierau sandjacurile dela Nord. Albanezii în mijlocul desordinei omorau la hasard și devastau în mod imparțial. Astfel din opresiuni în revolte, din atentate în represii, din răsbunare în represalii ura creștea tot mai mult, lupta devenia tot mai îndârjită, mai feroce. Metoda teroristă a lui Sarafoff îi irita tot mai mult. Macedonia era acoperită de o imensă rețea revoluționară : 30000 de oameni erau pe câmpul de bătaie ; Turcii erau stăpâni numai la orașe.

O astfel de mișcare, după ce corespunde dorinței pasionate a marelui majorități a populațiunii și după ce e în deajuns preparată, trebuie să reușească foarte repede, sau e condamnată la un eșec final. Insurecțiunea dela 1885 dela Philippopole a triumfat fără rezistență ; cele din 1902 și 1903 au fost mai puțin norocoase.

Desacordul între șefi, concurența diferitelor propagande, și antagonismul bandelor adverse au ajutat energica represiune condusă de guvern. Bulgaria, căreia îi scontase intrarea în luptă, esită, cedă consiliilor imperative ale Europei, și se apropie de Turcia. Când iarna din 1903/04 a suspendat furoarea adversarilor, era deja sigur, că mișcarea revoluționară nu va fi, singură, destul de puternică pentru a răpi Turcilor vilaietele macedonene.

În cei trei ani, cari au urmat, Macedonia a rămas și este și astăzi turburată și sângerândă ; însă posibilitatea unei insurecțiuni generale victorioase era de aci înainte slăbită ; nu mai era vorba decât de un război de șicane și de represalii unde rând pe rând diferitele naționalități păreau că sunt în avantajii.

În 1904 învingerea era încă pe partea Bulgarilor ; dela 1905 încoace însă puterile

luând în mână în mod rezolut execuția reformelor, cuvântul de ordine al comitetelor bulgare a fost de a nu se lăsa învinși în inițiativa lor, ci de a lăsa câmp liber experienței lor. Grecii și Sârbii profitară pentru a-și îndoi forțele, a înmulți bandele și a face să bată în retragere propaganda exarhistă ; însă prelungirea nedefinită a desordinei și a masacrelor arată din destul nereușita revoluției violente precum și insuccesul represiunii brutale.

Soluția revoluționară bulgară recunoscută ca imposibilă de asemenea și soluția turcească, rămase drept soluție europeană. (Revue des deux mondes). (Va urma).

Cronica externă.

În jurul crizei sârbești.

Criza guvernului sârb nu s'a încheiat încă cu toate schimbările făcute.

În realitate guvernul nou este tot guvernul vechiu cu o singură schimbare, sacrificarea ministrului de interne. Ca nou ministru pentru portofoliul internelor este vizat președintele sindicatului ziaristilor Nastase Petrovici, partizan incarnat al vechilor radicali, și dușman declarat al grupărei tinerilor radicali.

Opoziția tinerilor radicali consideră aceasta denumire, ca o provocare și a hotărât să continue obstrucția pentru a sili scupcina la o nouă disolvare și a provoca noi alegeri.

Ei acuză de pe acum pe Petrovici de a autorul mai multor falșuri de când era încă profesor la școlile medii.

Fugarii greci din Bulgaria.

În urma relațiilor tot mai încordate între Bulgaria și Grecia, situația supușilor Greci de pe teritorul principatului dunărean devine tot mai precară. În timpul din urmă ei au început a dispăre și a trece granița pentru a fi puși la adăpost.

Un mare număr dintre ei părăsește Bulgaria pentru a nu plăti datoriile ce le au la banca agrară.

Din această cauză s'au luat strașnice măsuri de pază la graniță pentru a împedeca trecerea fugarilor.

O telegramă sosită în timpul din urmă din Sofia anunță, că o patrulă bulgară a împușcat la graniță 12 Greci, — dintre cari șase a murit, — cari n'au voit să se supună cererei ei de a arăta pașapoartele, ci a luat-o la fugă.

Criza Dumei rusești.

Fundamentul Dumei se clatină.

Reacționarii s'au pus pe lucru pentru a-i da lovitura de grație acestei „adunări revoluționare“.

Ședința secretă, care s'a ținut la 14 cor. cu o întrerupere de două ceasuri a fost continuată până noaptea târziu.

Premierul Stolypin și cu el întregul guvern pretinde, ca să li-se ia dreptul de imunitate la 16 deputați ai partidului social-democrat pentru a fi dați judecării fiind implicați ca aderenți ai revoluționarilor.

Ancheta făcută la domiciliul unuia dintre ei, deputatul Ohsol a avut de armare, că s'au găsit mai multe hârtii compromițătoare cari au dat pe față, că acești deputați aparțin comitetului central al partidului social-democrat rus, al cărui plan era de a dețrona pe țar, a introduce republica și a forma o constituantă.

Momentul este cât se poate de critic. Stânga extremă se opune cu toate mijloacele cerințelor lui Stolypin.

Se susține să se formeze o comisiune, care să fie însărcinată cu această afacere și care să judece, dacă există motiv de a priva pe cei 16 deputați social-democrați de dreptul lor de imunitate.

Întreg palatul Tauridei este inconjurat de armată.

Se așteaptă surprinderi.

Lavina se rostogoleşte.

Barbaria asiatică în Cameră. Suprimarea libertăţii cuvântului.

Şedinţă secretă. Au cerut-o naţionalităţile împreună cu Croaţii.

Wekerle ameninţă. Ugron proclamă barbaria asiatică.

„Şedinţa Camerei.

— Luni 17 Iunie st. n. —

Lavina se rostogoleşte. Pornirea i-a dat-o celebrul „caz Vaida”. Acum ea se dă de a dura cu vuiet spre vale, sare cu turbare în sus, nu ştie unde va cădea în clipa următoare, nu ştii ce va cutropi, nu ştii unde se va sparge...

Fiecare zi aduce o senzaţie, la care nu se gândia nimeni cu o zi mai înainte.

Astăzi naţionalităţile cer împreună cu Croaţii şedinţă secretă. Cauza nemijlocită a acestei cereri a fost că preşedinţii: nebunul de Rakowski şi zăpăcitul Návay au suprimat cuvântul alor doi oratori: dlui Ştefan C. Pop şi dlui Cerovat (Croat). Suprimările au venit ca din senin. Vociferări, rugete. Ugron isbeşte cu pumnii în bănci, urlă, scrâşneşte din dinţi, lacrimile îi ies în ochi, lacrimi de furie pe care se trudeşte să o înlănţuiască. Wekerle ameninţă. Se porneşte furtuna şi între Croaţi. Pumnii patriotici se închează şi se ridică în aer, ameninţându-i pe Croaţi şi mai ales pe naţionalişti puşini, imputându-le că aceştia îi învaţă ce să facă.

Supillo merge la preşedinte cu coala, în care se cere şedinţa secretă, cu douăzeci semnături regulamentare.

- Cine a scris coala?
- Cine sunt câinii?
- Să le auzim numele.
- Să-i ia dracul.
- Mişei! Porci! Trădători de patrie.
- Aceştia sunt numai buni să-i loveşti cu piciorul.
- Héderváry le trebuie Croaţilor!
- Aceştia sunt prietenii noştri.

Ne putem închipui când vor fi de dragă-lăşi acei, cari ne sunt duşmani declaraţi.

Notarul ceteşte coala cu cererea pentru şedinţa secretă.

Subscrierea a treia este a dlui Teodor Mihali, preşedintele partidului naţionalităţilor.

- Aşa? Voi le faceţi toate?
- Daţi-i afară!
- Frumoasă tovarăşie. Pfui!
- Săracă patrie! Ce o să se aleagă din tine?...

La pumnii şi la înjurăturile şi imputările cari se ridică spre d-sa, dl Mihali răspunde cu complimente şi cu zimbete de o mişcătoare ironie.

Patrioţii răcnesc şi mai mult.

Urmează încă o iscălitură croată, apoi notarul citeşte numele dlui Aurel Vlad.

Răcnete, ca mai înainte.

— Şi voi? Şi tu?

Dl Vlad se ridică în picioare şi strigă de

răsună în sală preste întreagă furtuna, înţepat şi scurt:

— Da! Şi eu!

Apoi şade şi îi lasă pe patrioţi să urle cât îi ţine gura.

Dintre Croaţi se dau răspunsuri de asemenea aprige şi se aclamează prietinia cu naţionalităţile:

— Să trăiască solidaritatea! Să trăiască frăţia de arme! Piară absolutismul maghiar!

În şedinţa secretă acelaşi lucru. Se aude din culoare cum vorbeşte Ugron despre Asia, despre barbarie... Dar se aude şi când dl Vlad le aruncă în faţă nedreptăţile, pe cari le fac.

— Am să te sfărâm... Am să te strivesc... Am să-ţi scot maţele şi aci, în locul acesta le voi călca în picioare.

Dl Supillo, Croat, răspunde la ameninţările, cari li-se fac şi spune, că sunt clipe istorice aceste. Să se mai astâmpere domnii. Preste vre-o trei zile poate nu se va mai auzi aici vorbă croată, dar atunci nu se va mai auzi — nici când.

— Duşan Popovici (Croat).

— Morituri vos salutant.

După isprăvile formalităţilor se urmează dezbaterile proiectului de lege despre impiegaţii căilor ferate.

ANTON BAUER (Croat) îşi introduce discursul cu câteva cuvinte în limba maghiară, exprimându-şi regretele, că nu ştie destul de bine ungureşte. Urmează apoi în limba croată şi prezintă un proiect de rezoluţie, ca proiectele să i-se dea îndărăt guvernului pentru a le schimba aşa, ca să nu fie vătămătoare pentru Croaţi.

ŞT. C. POP: Află că nu are nici un rost junctimul, care s'a declarat faţă de aceste două proiecte. Să-i ajutăm pe oamenii mici şi slabi...

PREŞ.: Te rog să nu te abaţi. Nu e chestie de oameni mici şi slabi.

ST. C. POP: Soartea acestora se află în mâna unui ministru cuminte, decât care nime nu ştie mai bine cum să amâne o chestie.

PREŞEDINTELE: Il somează pe orator să nu facă abateri.

VOCI: Lăsaţi-l. Acesta barem vorbeşte ungureşte!

— Mai bin să vorbească în limba croată Croaţii, decât să auzim vorba maghiară din gura acestor lipitori!

ST. C. POP: Nu pot să nu-mi exprim mirarea faţă de acest procedeu. În legătură cu proiectele cari sunt luate în dezbateri i-s'au trimis Camerei petiţiile multor organizaţii de muncitori cari de asemenea sunt puse la ordinea zilei...

PREŞ. îl somează pe orator ca să vorbească mai tare.

ŞTEFAN C. POP: Recunoaşte, că în unele privinţe trenurile sunt întreprinderi pri-

vate. Dar ele îndeplinesc şi funcţii, publice.

Pentru aceea de pildă în Austria e sistematizat un minister al căilor ferate.

Oratorul ilustrează mai pe larg starea miseră a lucrătorilor dela trenuri şi arată cu date, că stări mai deplorabile ca la aceşti muncitori nu se află în lume. Cei mei mulţi tuberculoşi şi reumatici ies dintre aceştia. Protes'ează ca statul prin „acorduri” să exploateze puterea muncitorilor, să le stoarcă sucii vieţii, prin ce înainte de vreme îşi pierd şi viaţa şi mulţi dintre ei devin incapabili de a-şi câştiga pâinea. Rezumează pretensiunile muncitorilor, ca, anume după un serviciu de un an să fie definitiv aplicaţi, ridicarea plăţii cu 20 la sută, zidirea cvartierelor muncitorilor şi alte ameliorări însemnate.

Spune, că e timpul suprem, ca lucrătorii să fie mulţumiţi. Trecând la pragmatică, spune, că prin aceea că toţi impiegaţii, fie chiar şi servitori aplicaţi pe o zi, sunt oficianţi publici, se schimbă în unele părţi esenţiale deci legea criminală şi Curia va fi îndoit însărcinată.

PREŞEDINTELE Rakovszky îi suprimă cuvântul. (Zgomot. Voci: Cum se poate? De ce i-a suprimat cuvântul?)

STEFAN C. POP: Cer cuvântul în chestie de regulament.

PREŞ.: prefăcându-se că nu îl aude pe dl Pop, strigă: Cine urmează la cuvânt?

NOTARUL: Stefan Cerovatz!

ST. CEROVATZ vorbeşte în limba croată contra proiectelor.

Pela ora 12 şi jumătate cere să i-se dea pauză. Preşedintele Návay nu încuviinţează această cerere, cu toate, că e obicei să se dea o pauză pe timpul acesta. Croaţii protestează şi fac zgomot.

CEROVATZ cere din nou să i-se acorde o pauză şi arată cu semnul, că îl doare pieptul, dar ar vrea să-şi urmeze vorbirea, după-ce se va mai odihni.

PREŞ.: îi suprimă cuvântul pe motiv, că citeşte.

— Să trăiască libertatea cuvântului!

— Sunteţi n şte nemernici!

A. VLAD: Cer cuvântul în chestie de regulament.

PREŞEDINTELE: Domnul deputat Vlad are cuvântul.

A. VLAD: Arată că i-s'a făcut nedreptate dlui St. C. Pop când i-s'a suprimat cuvântul. Citează cuvânt de cuvânt stenografele pentru a arăta că nu s'a făcut nici o abatere dela chestia care e ia ordinea zilei. Suprimarea cuvântului a fost absolut contrară regulamentului.

PREŞ. îl întrerupe pe dl Vlad tot la a doua vorbă.

A. VLAD: Repetă cu şi mai multă hotărâre, că s'a violat regulamentul.

DUŞAN POPOVICI: (croat) Vorbeşte în chestie de regulament.

PREŞ. îl întrerupe mereu şi pe dl Popovici.

Deputaţii maghiarii vreau să-l silească a vorbi ungureşte.

WEKERLE: Dvoastră vreţi spargerea unităţii de stat a Ungariei. Până acum am privit cu răbdare purtarea Dvoastră şi eu rog Camera ca şi de aici încolo, până la un anumit timp să nu-şi peardă acest calm. Dar pe Dvoastră (se adresează Croaţilor) vă rog cu toată seriozitatea, ca în interesul bunelor raporturi dintre Ungaria şi Croaţia, să vă lăsaţi de purtarea aceasta, pe care o dovedeţi acum. Acum vă rog, dar dacă va fi nevoie vot şti să procedez şi cu fapte.

În acest timp dl Supillo îi prezintă preşedintelui o coală semnată de douăzeci deputaţi croaţi şi de ai naţionalităţilor, prin care se cere şedinţă secretă.

VOCI: Nu ne mai rămâne decât să-i strivim pe toţi!

Preşedintele declară şedinţa secretă şi dispune golirea galeriilor.

Şedinţa Secretă.

LENGYEL ZOLTAN: Deputaţii croaţi fac abuz de dreptul, pe care îl au înscris în

lege. Ei fac tot ce fac numai ca să ațâțe poporul. Camera este datoare și are dreptul să procedeze cât mai drastic față de unii ca aceștia.

PRES: (Návay) scuză procedarea presi-dului. Face apel la ai săi ca să fie cel puțin ei mai calmi, aflându-se în fața unei coaliții imorale cum este cea a naționaliștilor la Croați.

DUȘAN POPOVICI: Nu e aici nici o coaliție intră naționaliști și Croați. Naționaliștii au subscris coala numai fiind-că nu erau de față destui Croați. Au cerut ședință secretă, pentruca să se poată discuta mai calm asupra nedreptății, că se suprimă cuvântul oratorilor fără pic de motiv.

AUREL VLAD: Declară de asemenea, că nu există o coaliție formală între Croați și naționalități.

Au cerut și naționalitățile ședință secretă, fiindcă i s'a suprimat cuvântul și unui orator de al lor.

FRANJO SUPILLO: Astâmpărați-vă. Sunt momente istorice aceste. Poate peste vreo trei-patru zile veți scăpa pentru totdeauna de auzul neplăcut al vorbei croate.

VOCI: Amenință, obraznicul!

UGRON GÁBOR: Toți, câți vă ridicați aici împotriva Maghiarilor ați întâmpinat până acum o răbdare asiatică din partea noastră. Dar să știți, că zace în noi ascunsă și o furie asiatică! Și să știți, că atunci, când aceasta se va deslănțui, va rupe, va zdrobi, va nimici tot ce-i va cădea în cale. Pe voi mai cu seamă... Pretinde ca Supillo să-și explice cuvintele amenințătoare.

Se deschide din nou ședința publică și se fixează ordinea de zi a ședinței celei mai apropiate:

Mărți, în 18 Iunie n., la orele 10 a. m.

La ordinea zilei:

Proiectele de lege despre impiegtării' dela căile ferate.

STIRILE ZILEI.

Luni, 17 Iunie 1907.

— **Portretele deputaților noștri.**

Din toate părțile ni-se face întrebarea de unde s'ar putea comanda portretele deputaților noștri. Neavând vreme să le răspundem tuturor în particular, o facem pe această cale: Revista „Luceafărul“ din Sibiu (Nagyszeben, Quergasse 19) a publicat în anul trecut un splendid număr în care se copriind în afară de portretele tuturor deputaților noștri — și biografiile lor.

Numărul se poate comanda la administrația revistei „Luceafărul“, cu prețul de 1 cor. exemplarul.

— **Doctor summa cum laude.** Azi, Luni, a fost promovat la Universitatea de aici la gradul de doctor în litere (istorie și filologie clasică) dl Constantin Iulică, originar din Brașov.

Felicitările noastre!

— **Tolstoi.** Telegramele din Rusia aduc vestea că bătrânul Tolstoi e greu bolnav.

— † **Ioan Maxim,** notar pensionat, comerciant și casier al băncii „Arigeana“ a răposat la 1 Iunie v. în Avrig.

Odihnească în pace!

— **Hotă are înțeleaptă.** Reprezentanta comunală din Valeabrad (comit. Hunedoarei) a hotărât ca în Dumineci și sărbători crășmele să fie închise.

Pentru această hotărâre a votat și crășmarul Ioan Pavel.

Să-i fie spre cinste.

† **Necrolog.** Mihăilă Mihăilaș, căpitan ces. și reg. în pens., etc. a răposat Joi, 13 Iunie n. în vârstă de 61 de ani. În mormântarea lui a avut loc — în fața unui public

numeros — Sâmbătă, 15 Iunie n. în cimitirul gr. cat. din Bistrița.

— **Inginer nou.** Dl Eugen Tilea, fiul primului inginer din Transilvania, răpos. Onoriu Filea și nepotul fericitului Dr. Ioan Rațiu, a primit Sâmbătă în 8. c. dela poli-tehnicul din Viena, diploma de inginer.

Felicitările noastre.

— **Lupta împotriva bisericii în Franța** nu e lipsită de multe caracteristice grotești. Așa, se scrie că autoritățile orășenești din Reims au hotărât ca familiile cari, cu ocazia înmormântării vreunui membru al lor, nu vor duce cadavrul la biserică, vor obține o reducere de zece la sută din cheltuielile funerare. Bine înțeles că multă lume, mai ales funcționăria, caută să profite de acest favor, și nu mai cheamă preoți la înmormântare, scăpând astfel de două cheltuieli.

La noi ar trebui să se găsească preoți cari pentru stărpirea multor obiceiuri, să ia inițiativa de a face anumite concesii acelor cari s'ar lepăda de anumite obiceiuri păgubitoare. D. e. să declare că acei creștini cari nu vor mai face pomeni la morți, vor plăti pentru înmormântare numai taxa de jumătate. Ar fi și acesta un mijloc bun de a stărpi un obicei atât de costisitor în toate privințele și atât de degenerat în foarte multe privințe.

— **Un institut de surdo-muți.** Primum la redacție anuarul al cincilea al institutului de surdo-muți din *Bestingen* (Elveția), edat de I. Graf, directorul institutului. Acest institut a adăpostit în anul 1906/7 15 copii surdo-muți, cari s'au împărțit de cea mai bună instrucție pe care o pot da mijloacele moderne. Din 15 inși numai din unul singur nu se poate face nimic, ceilalți toți au învățat scrisul, cetitul, câte-o meserie în care s'au perfecționat și pe urma căreia se pot hrăni în lume. Institutul are și o bibliotecă frumoasă care stă la dispoziția elevilor. În cursul anului 1906/7 elevii însoțiți de profesorii lor au făcut mai multe excursii cari au fost pentru sârmanii elevi, clipe de o deosebită elevație sufletească.

— **Origina unei romanțe.** La 2 Mai s'a serbat în Franța aniversarea a 50 ani dela moartea poetului Alfred de Musset.

Dintre multele anecdote ce au eșit la iveală, cu prilejul acestei aniversări, reproducem și noi următoarea:

Trei prieteni flămânzi, se preumblau pe stratele Parisului:

— Ce n'ași da pe un prânz îmbelșugat, zise unul.

— Eu m'aș bucura și de unul mai așa, fără belșug.

— Eu m'ași îndestuli cu o mâncare cât de sărăcăcioasă, numai mâncare să fie...

Dar toți erau cu buzunarele goale.

De odată, unul dintre e se oprește:

— Mi-a venit un gând, haideți cu mine.

Și îi duse la un editor de muzică:

— D-le, avem o propunere. Să ne cumperi o romanță la care eu am scris cuvintele, d-lui a compus melodia, și pe care d-lui și-o va cânta ca s'o poți judeca îndată.

Acesia din urmă cântă, iar editorul, mulțumit, pe semne, le dete 15 franci cu cari prietenii, veseli, prânzără și se retraseră.

Autorul cuvintelor era A. de Musset; componistul era Monpou, iar cântărețul Dupré. Cât despre romanța plătită cu 15 lei, vestita romanță „Andaluză“, se știe că a adus editorului la 40 mii de lei.

— **Spiritismul progresează.** La Paris se înființează o nouă societate spiritistă având în frunte pe Leon Denis, colonelul de Rochas, Maiorul Paul Mauiliu și pe cunoscuta literată Rufina Noggareth, decana spiritiștilor.

Despre spiritism a apărut și un volum de 600 de pagini: „Puteri firești necunoscute“ (Forces naturelles inconnues) de Camille Flammarion, scriere care va stârni nesfârșite și interesante discuții.

— **„Plugarul Român“** din Timișoara a întârziat cu No. 22, din cauza că redactorul a fost ocupat cu procesele din cari, la

două a fost achitat. Asemenea redacția a fost reînviată, localul văpsit. Deci roagă publicul cetitor p ntru scuze; și promite, că de aci încolo va fi regulat. Pe 17 a l. c. redactorul e citat la investigație pentru un al 6-lea proces de presă.

— **Datoriile publice ale statelor** lată după „Vendée catholique“ din Cholet, o statistică a datoriilor publice ale diferitelor state din lume.

Franța	30.053.423.338
Anglia	19.862.452.445
Rusia	19.379.090.000
Germania	18.599.720.000
Austro-Ungaria	13.778.670.900
Italia	12.705.422.399
Japonia	11.481.775.290
Hidustan	5.363.201.290
Australia	5.278.472.250
Statele-Unite	4.625.058.185
Portugalia	3.741.946.733
Brasilia	3.466.231.450
Țările de jos	3.120.024.770
Belgia	2.988.681.750
Japonia	2.760.000.000
Egiptul	2.379.441.500
Turcia	2.108.832.705
Canada	1.800.276.296
China	1.511.000.000
Zelanda nouă	1.497.800.000
România	1.382.734.054

— **Erori de tipar.** La schița din No. 120 (Două debuturi) s'a făcut următoarea greșală, pe care o corecăm:

După coloana a 3-a, alineatul 4, urmează întreagă coloana a 4-a până la alineatul 7.
(Gândurile.)

Viața socială.

Concert în Topârcea. Inteligența română din Topârcea organizează, cu concursul unui grup de teologi ai seminarului „Andreian“ din Sibiu, a 2-a zi de Rusalii, un concert urmat de dans.

Petrecere de vară în Petroșeni Dominică în ziua de Rusalii se va ținea în Petroșeni o petrecere de vară în beneficiul fondului reuniunii pentru înfrumșetarea bisericii.

Ultime știri.

Disolvarea Dumei.

20 de deputați arestați.

Ukazul țarului dela 16 cr. dă ordin, să se disolve Duma, apoi fic-sează data noilor alegeri pe ziua de 14 Septembre 1907 și conchemarea noiei Dume la 14 Novembre. În Petersburg s'au luat strașnice măsuri pentru păstrarea liniștei.

Șeful poliției a dat ordin de a se opri ori-ce ziare sau publicațiuni, cari ar scrie ceva împotriva guvernului. Cei cari vor nesocoti aceste dispoziții, se vor pedepsi cu o sumă până la 3000 de cor. în bani sau trei luni închisoare.

S'a lansat mandat de arestare împotriva a 50 de deputați socialiști, 20 au fost prinși și închiși.

Dintre cei 16 deputați implicați în mișcarea revoluționară și detronarea țarului, 7 au scăpat, ceilalți au fost deținuți.

Economie.

Situația agricolă. Asociația regnicolară a agricultorilor ungari a dat la 13 Iunie publicității rapoartele corespondenților asupra situației agricole din țară.

Din acestea însemnăm următoarele:

Arad. Cu privire la perspectivele de recoltă nu se poate constata — față de cele cu o săptămână înainte — o îmbunătățire esențială.

Timpul în genere e favorabil atât dezvoltării grânelor cât și plantelor de săpat precum și viilor.

Becicherecul-Mare. Timpul în săptămâna trecută a fost foarte favorabil dezvoltării sămănăturilor.

Grâul a scos pretutindeni spicul și dacă timpul va fi și pe viitor prielnic dezvoltării, se sperează 5—6 măji metrice (q), la jugherul catastral.

Ovăsul e foarte frumos, dezvoltarea favorabilă.

Cucuruzele sunt excelente, îngropatul continuă.

Viile, legumele se dezvoltă bine.

Bichis-Ciaba. Grâu va fi 5—6 măji metrice la jugherul de 1100 stânjeni pătrați. Secară 6—7 măji metrice. Ovăs de asemenea 6—7 măji metrice.

Cucuruzul se dezvoltă bine. Plantele de nutreț și livezile sunt frumoase. Pământul are umezeală în de ajuns.

Dobrișn. Plantațiunile de tutun se dezvoltă în urma ploilor foarte bine, lucrurile se săvârșesc ușor.

Recolta de grâu și săcară va fi mijlocie, Cucuruzul a răsărit bine și până acum se prezintă frumos.

Recolta ovăsului și orzului de primăvară va fi mijlocie.

Panciova. Starea sămănăturilor de grâu, orz și ovăs, în urma ploilor, s'au îmbunătățit.

Grâul e în floare, se sperează o recoltă de 6—7 măji m. la jugherul catastral.

Cucuruzele sunt excelente.

Sân-Miclăușul-Mare. Avem zile reci, din când în când ploi. Starea sămănăturilor în cursul săptămânei ultime nu s'a îmbunătățit esențial, numai plantele de săpat s'au dezvoltat favorabil.

Cartofii au înflorit, cucuruzele și fânețele sunt frumoase.

Recolta grâului și secărei va fi foarte slabă.

Viile se prezintă bine, n'au înflorit încă, legumele sunt frumoase.

Sătmar. În fiecare zi ploaie, ceea ce a pricinuit mari pagube în fânul și lucerna cosită deja.

Ploaia a avut înrăurire favorabilă în deosebi asupra dezvoltării grânelor de toamnă, în genere însă a fost prielnică și dezvoltării celorlalte sămănături.

Deocamdată n'am mai avea lipsă de ploaie. Recolta va fi totuși slabă.

Plantele de săpat și viile sunt destul de frumoase.

Sibiu. Timpul e înourat, ploios și rece. Sămănăturile de toamnă se dezvoltă favorabil așa, că e speranță de o recoltă mijlocie.

Orzul, ovăsul, cucuruzul și napii de nutreț se prezintă bine, fân însă va fi puțin.

Vârșeș. Săptămâna trecută am avut ploi mari. Aceasta însă pentru dezvoltarea grâului n'au fost atât de prielnice, ca și pentru dezvoltarea cucuruzului.

Sămănăturile de grâu sunt rari, spicele nu se dezvoltă favorabil. În genere se sperează o recoltă de 4—5 măji metrice de jugherul catastral. Rapița s'a cosit și se treeră, recolta e slabă.

Ovesele și cucuruzele se dezvoltă admirabil.

Starea sămănăturilor în România. Conform rapoartelor trimise ministerului român de domenii, recolta grâului din anul acesta în cazul cel mai bun, se poate taxa la 15—16 milioane hectolitri, față de 40 milioane hectolitri din anul trecut.

Astfel România în anul acesta va putea exporta cel mult două milioane hectolitri grâu.

Convenția comercială cu Bulgaria. Din Viena se vestește, că în săptămâna aceasta se vor începe negocierile în scopul încheierii convenției comerciale cu Bulgaria.

Plenipotențiații bulgari se întâlnesc azi la

Sarafov, agentul diplomatic al Bulgariei la Viena.

Rezerva de aur a băncii naționale franceze. Băncii franceze de emisiune i-a succes și în săptămâna ultimă a-și înmulțit rezerva de aur cu 38.3 milioane franci.

Cu o săptămână înainte s'a adunat cam tot atâta aur în pivnițele băncii.

Aurul adunat în timpul mai nou e în mare parte de proveniență americană.

La caz de îi va succede băncii a aduna încă câteva milioane în aur, atunci rezerva metalică de aur a băncii va atinge iarăși suma de astă toamnă.

Bursa de efecte. Săptămâna trecută bursa de efecte a fost foarte agitată.

Știrile rele, sosite dela bursele din străinătate precum și situația politică din Rusia au făcut impresie rea asupra bursei noastre.

A contribuit la înrăutățirea situației și împrejurarea, că vânzătorii s'au înmulțit; iar cumpărătorii sunt puțini.

Consortiul speculanților străini în tot cursul săptămânei trecute au contraminat valorile noastre internaționale.

Astfel cursurile acțiilor ambelor institute de credit, austriac și ungar, au căzut în mod simțitor.

Cursurile valorilor locale încă au căzut, Spre sfârșitul săptămânei însă atât acestea, cât și valorile internaționale au reparat în câțva pierderile.

Târgul efectiv în tot cursul săptămânei a fost neînsemnat.

Rentele au fost slab căutate, spre sfârșitul săptămânei s'au ivit mai multe cereri, astfel cursurile s'au urcat din nou.

Valutele, îndeosebi, cele franceze și italiene s'au scumpit.

Azi bursa a fost mai bine dispusă, circulația a devenit animată.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 647—
„ „ ung. a.	— 748—
„ băncii de escompt a.	— 495—
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 666.50
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111.35
„ „ coroane 4 „ „	— 93.65
„ austr. de aur 4 „ „	— 116.50
„ „ coroane 4 „ „	— 97.75
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101—
Napoleon d'or (20 franci aur)	— 19.23
20 mărci germane, aur —	— 23.60
Galbeni austriaci și ungurești	— 11.43
Bilete germane 100 mărci	— 118.12
„ franceze 100 franci	— 96.17
„ italiene 100 lire	— 96—
„ române 100 lei	— 95.50
Ruble rusești de hârtie	— 2.53

Prețurile cerealelor. În străinătate prețurile cerealelor au căzut.

În genere pretutindeni se poate constata îmbunătățirea stărei sămănăturilor. La noi timpul e favorabil dezvoltării sămănăturilor și se poate spera o recoltă slabă mijlocie.

În *America* grâul s'a eftinit cu o coroană și jumătate de maja metrică (100 kgr.)

În *Anglia* în urma dezvoltării favorabile a sămănăturilor grâul s'a eftinit cu 70 fileri, iar cucuruzul cu 30 fileri de maja metrică (100 kgr.)

În *Franța, Belgia și Țările de Jos*, grâul s'a eftinit cu 30—40 fileri iar făina cu 40 fileri de maja m. (100 kgr.)

În Germania îmbunătățindu-se starea sămănăturilor, grâul s'a eftinit cu 35 fileri iar secara cu 25 fileri de maja metrică (100 kgr.)

În statele din Balcani își în Rusia încă s'au îndreptat sămănăturile și astfel producții oferind cantități mai mari de grâu, au trebuit să cedeze din prețuri.

La noi în târgul efectiv nu s'au schimbat prețurile, circulația a fost însă minimală.

În cursul săptămânei trecute au sosit adecă numai 140.900 măji m. grâu, 1658 măji m. secară, și 8136 măji m. orz, s'au expediat în acelaș interval 120.684 măji m. făină, 24.626 măji m. țărâțe, 10.286 măji m. ovăs și 4671 măji m. cucuruz.

E caracteristic, că exportul începe a se face peste Sulina, astfel săptămâna trecută

s'au expediat din *Seghedin* 13.000 măji m. secară peste portul Sulina în Occident.

Grâul la sfârșitul săptămânei s'au menținut prețul, circulația însă în tot cursul săptămânei a fost mică, și-a vândut adecă abia 100.000 măji m. (q) grâu.

Cereri s'au ivit numai din partea a câteva mori și acestea numai pentru sorte mai alese.

Secara și ovăsul s'a eftinit săptămâna trecută cu 5—10 fileri de maja m. (100 kgr.) orzul și cucuruzul și-au menținut prețurile, primul în tendență fermă!

Piața din Budapesta.

Cereale.

Grâu, maja metrică, frumos	. 21 cor. 10 fil.
„ „ „ „ mijlociu	. 20 cor. 10 fil.
„ „ „ „ mai slab	. 19 cor. — fil.
Săcară, maja m. dela	15 cor. 35 fil. 15 70.—
Orz.	„ „ „ 13 cor. 55 fil. 14 10.—
Cucuruz „ nou	„ „ „ 11 cor. 85 fil. — 12.10
Ovăs,	„ „ „ 15 cor. 35 fil. — 16.—

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor. — 149 cor.
Slănină,	„ „ 124 cor. — 133 cor.
Cartofi,	„ „ — cor. — fil. — —

Spirit,	„ „ 52.50 cor. — 53.50
---------	------------------------

III.

Târgul de porci Kőbanya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară).

Bătrâni	„ „ — — — fileri kilogramul
Tineri	„ „ 141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:
VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

COREPETITOR.

Un tiner român,

student în drept, care și-a făcut examenul de maturitate cu foarte bine, a fost timp mai îndelungat corepetitor într'un internat și a dat și de atunci încoace meditații cu un rezultat foarte mulțumitor, **caută peste vară aplicare ca meditator.**

A se adresa Administrației ziarului nostru.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea postului de directoare la **școala civilă gr. or. română de fete din Arad**, care totodată va avea să conducă și internatul de lângă aceea școală.

Emolumentele împrumutate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 1000 coroane.
2. Locuință și provedere complectă în internat.

Dela recurenta se cere cvalificațiune de profesoară pentru școalele civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune *limba română și germană.*

Recursele sunt a se adresa până **inclusiv în 1/14 Iulie a c.** Consistoriului gr. or. român din Arad.

Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907.

Consistoriul gr. or. român.
1—3. **din Arad.**